

Załącznik do UCHWAŁY Nr 137/XVIII/16
RADY MIASTA MILANÓWKA
z dnia 31 marca 2016 r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE DLA GMINY
MILANÓWEK
NA LATA 2016-2020**

Milanówek 2016

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Milanówek	5
3. Cele programu i harmonogram działań	10
4. Realizatorzy i beneficjenci programu	13
5. Źródła finansowania	14
6. Monitorowanie programu	14

1. Wstęp

Przemoc w rodzinie opisywana jest jako jedno z najtrudniejszych przeżyć jakich osoba może doświadczyć ze strony najbliższych członków rodziny. Rodzina, w sytuacji przemocy zamiast być miejscem w którym otrzymuje się miłość, bezpieczeństwo, wsparcie i pozytywne wzorce jest miejscem w którym doświadcza się przemocy, zła, cierpienia i poniżenia. Uzależnienia, problemy osobiste, zła sytuacja finansowa zwiększają prawdopodobieństwo wystąpienia przemocy objawiającej się w różnej postaci.

Definicja przemocy w rodzinie mówi o jednorazowym albo powtarzającym się umyślnym działaniu lub zaniechaniu naruszającym prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażającym te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszającym ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodującym szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołującym cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą¹.

Według przepisów prawa przemoc jest przestępstwem. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, jest kwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu karnego, które jest ścigane z urzędu.

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy – od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną po przemoc ekonomiczną. Przemoc bez względu na jej rodzaj ma tragiczne konsekwencje. Rzadko jest incydem. Zazwyczaj ma charakter długotrwały i cykliczny. Przemoc w rodzinie może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zakwalifikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Szczególną ochroną powinny być objęte dzieci które nie zawsze jako ofiary są bezpośrednio maltretowane lub zaniedbywane ale cierpią i są krzywdzone również wtedy gdy są świadkami przemocy dorosłych. Przemoc domowa może wyrządzić dziecku szkody fizyczne, emocjonalne i poznawcze oraz powodować zmiany w postrzeganiu i umiejętnościach rozwiązywania problemów w dorosłym życiu.

¹ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390, ze zm.)

Przemoc domowa jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie, choć dopiero od kilkunastu lat jest przedmiotem świadomych skoordynowanych działań zaradczych. Ustawa z 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie². Do pozostałych zadań własnych gminy należy: prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia oraz tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Do dokumentów regulujących działania dotyczące przemocy w rodzinie oraz zapewniające podstawowe prawa należą:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r., poz. 1286),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390, ze zm.),
- Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 ze zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r., poz. 332 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 roku w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz. U. 2011 Nr 81, poz. 448),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. 2011 Nr 209, poz. 1245),

² Art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy ((Dz. U. z 2015 r., poz. 1390, ze zm.)

- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010 roku w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 201, poz. 1334).

2.Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Milanówek

Na terenie gminy Milanówek działania wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie koordynuje Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie powołany przez Burmistrza Miasta Milanówka na podstawie zarządzenia nr 82/VI/2013 z dnia 11 czerwca 2013 r.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

- Ośrodka Pomocy Społecznej w Milanówku;
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Milanówku;
- Policji;
- Straży Miejskiej;
- Oświaty;
- Ochrony zdrowia;
- Sądu;
- Organizacji pozarządowych.

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest integrowanie i koordynowanie działań instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Do zadań zespołu należy m.in.:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Indywidualnymi przypadkami występowania przemocy w rodzinie zajmują się grupy robocze zwoływane na skutek zgłoszeń i podejmowanych interwencji po wszczęciu procedury „Niebieskie Karty”.

Członkowie Zespołu i grup roboczych wykonują swoje zadania w ramach obowiązków służbowych i zawodowych.

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Milanówek została przeprowadzona w oparciu o posiadane dane i statystyki.

Tabela 1. Liczba przyjętych „Niebieskich Kart” przez Zespół Interdyscyplinarny w latach 2012-2014.

Liczba przyjętych „Niebieskich Kart”	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014
Liczba przyjętych NK	11	7	11

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Milanówku za 2012, 2013, 2014 r.

Tabela 2. Instytucje wszczynające procedurę „Niebieskie Karty”.

Nazwa instytucji	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014
Ośrodek Pomocy Społecznej w Milanówku	4	2	5
Komisariat Policji w Milanówku	4	4	5
Zespół Szkół Gminnych w Milanówku			1
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	3		
Dziecięcy Szpital Kliniczny w Warszawie		1	

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Milanówku za 2012, 2013, 2014 r.

Tabela 3. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” na skutek ustania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy w latach 2012-2014.

Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014
Liczba zakończonych procedur NK	1	10	7

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Milanówku za 2012, 2013, 2014 r.

Tabela 4. Liczba korzystających z pomocy i wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej z tytułu przemocy w rodzinie w latach 2012-2014.

Udzielona pomoc i wsparcie z tytułu przemocy w rodzinie przez OPS	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014
Liczba rodzin	5	5	3
Liczba osób w rodzinach	11	16	12

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej dla Gminy Miasta Milanówka za 2012, 2013, 2014 r.

Tabela 5. Liczba wszczętych spraw o czyn z art. 207 kk³ w latach 2012-2014.

Sprawy o czyn z art. 207 kk	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014
Liczba wszczętych spraw o czyn z art. 207 kk	11	13	4

Źródło: Dane z Komisariatu Policji w Milanówku.

Tabela 6. Przemoc w rodzinie na terenie Milanówka w 2015 roku (stan na 07.12.2015 r.)

³ Art. 207 Kodeksu karnego „§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Rok	Ilość interwencji dot. przemocy w rodzinie i założenia „Niebieskiej Karty”
2015	16

Źródło: Dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Milanówku.

Tabela 7. Szczegółowe dane dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Milanówka (stan na 07.12.2015 r.)

Dane nt. przemocy w rodzinie na terenie Milanówka	Liczba
Liczba ogólna przeprowadzonych interwencji domowych w tym dotyczących przemocy w rodzinie	16
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej:	21
w tym: - kobiety	17
- mężczyźni	1
- małoletni do ukończenia 13 lat	2
- dzieci od 13 do 18 lat	1
Liczba sprawców przemocy domowej	16
w tym: - kobiety	1
- mężczyźni	15
- nieletni	-
Liczba zgłoszonych sprawców będących pod wpływem alkoholu	3
w tym: - kobiety	-
- mężczyźni	3

Źródło: Dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Milanówku.

Działalność Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla ofiar przemocy w rodzinie

W ramach swoich kompetencji Punkt Konsultacyjno – Informacyjny w latach 2012-2014 zrealizował następujące działania:

- spotkania grupy wsparcia dla kobiet doświadczających przemocy - z pomocy w ramach działań grupy skorzystało łącznie 47 kobiet, przy czym frekwencja na pojedynczym

spotkaniu wahała się od 4 do 8 osób. Znacząca liczba uczestniczek grupy zaprzestała korzystania z oferty grupy z powodu zaniknięcia objawów doznawanej przemocy

- konsultacje prawne dla osób doznających przemocy - udzielono 967 konsultacji dla 181 osób. Warty podkreślenia jest fakt, iż jedną z form pomocy były mediacje rodzinne, które skuteczniej niż porady i konsultacje zmieniały sytuację rodziny

- konsultacje psychologiczne dla osób doznających przemocy i par w których pojawia się problem przemocy – udzielono 1653 porady a pomocą objęto 237 osób. W przypadku wsparcia i konsultacji osób doznających przemocy niezbędne było wielokrotne spotkanie się z pojedynczą osobą, stąd tak duża liczba konsultacji w stosunku do liczby osób, którym udzielono pomocy⁴.

Podsumowanie

Z doświadczeń osób i instytucji zajmujących się przemocą w rodzinie wynika że statystyki nie oddają skali problemu, w szczególności gdy ofiarami przemocy w rodzinie są dzieci. Ofiary przemocy często przez długi okres czasu ukrywają swój problem, dlatego trudno jest ustalić dokładną skalę zjawiska przemocy. Według statystyk krajowych znęcanie się nad rodziną zajmuje trzecie miejsce w ogólnej skali popełnianych przestępstw, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu oraz przestępstwach przeciwko życiu.

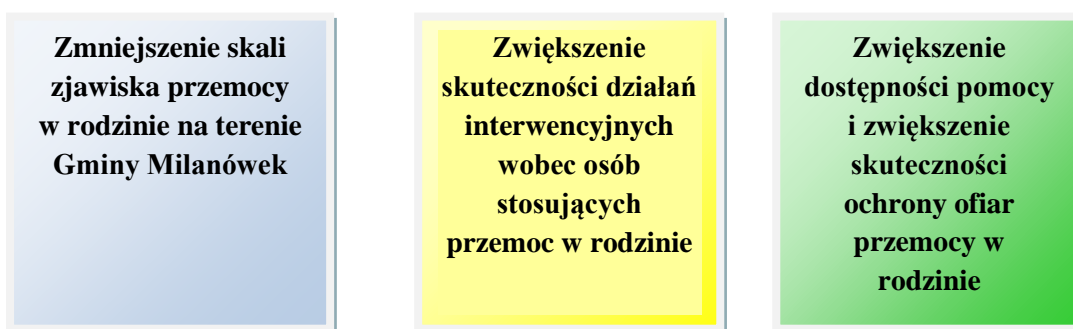
Z uwagi na wielowymiarowość zjawiska przemocy w rodzinie przeciwdziałanie tej przemocy wymaga wieloaspektowego podejścia, a przede wszystkim systemowego, z zaangażowaniem wszystkich podmiotów zajmujących się bezpośrednio lub pośrednio tym problemem. Dla skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie niezbędna jest kompleksowość podejmowanych działań. Utworzenie sieci współdziałających ze sobą instytucji, koordynowanej przez Zespół Interdyscyplinarny daje szansę na zwiększenie i złagodzenie negatywnych skutków przemocy w przyszłości.

⁴ Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w latach 2012 – 2014 w ramach działań Punktu Konsultacyjno Informacyjnego dla osób doznających przemocy i ich rodzin

3. Cele programu i harmonogram działań

Na podstawie przeprowadzonej analizy zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Milanówek zostały opracowane cele strategiczne oraz cele szczegółowe Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Milanówek na lata 2016-2020.

Cele strategiczne

Harmonogram działań

Lp.	Cele operacyjne	Działania	Termin realizacji	Instytucje odpowiedzialne za realizację zadania
1	Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Milanówek	<ul style="list-style-type: none"> - gromadzenie danych i sporządzanie statystyk - przeprowadzenie badań ankietowych wśród mieszkańców gminy - analiza wywiadów, środowisk pod kątem informacji o przemocy - badanie skuteczności pomocy udzielonej ofiarom przemocy 	2016-2020 na bieżąco	OPS, Zespół Interdyscyplinarny, Komisariat Policji, Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla Ofiar Przemocy, Środowiskowy Klub Wsparcia dla Dzieci i ich Rodzin, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
2	Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - współuczestnictwo w kampaniach prowadzonych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie - prowadzenie wśród dzieci 	2016-2020 na bieżąco	OPS, Zespół Interdyscyplinarny, Komisariat Policji, Punkt

		<p>i młodzieży profilaktyki w zakresie agresji i przemocy</p> <ul style="list-style-type: none"> - promowanie wśród dzieci i młodzieży zachowań sprzyjających pozytywnym postawom w rodzinie - rozpowszechnianie ulotek, materiałów edukacyjno-informacyjnych z zakresu problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie - organizacja spotkań edukacyjnych dla mieszkańców gminy dotyczących przemocy w rodzinie, przeciwdziałania przemocy, sposobów reagowania w sytuacji jej wystąpienia oraz dostępnych formach pomocy - obalanie mitów na temat przemocy 		<p>Konsultacyjno-Informacyjny dla Ofiar Przemocy, Środowiskowy Klub Wsparcia dla Dzieci i ich Rodzin, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia</p>
3	<p>Zapewnienie pomocy rodzinom w których występuje przemoc z uwzględnieniem potrzeb wszystkich członków rodziny</p>	<ul style="list-style-type: none"> - przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy w rodzinie i uruchomienie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy - powoływanie grup roboczych - prowadzenie działań dotyczących przemocy w rodzinie zgodnie z procedurą Niebieskiej karty - prowadzenie pracy socjalnej - informowanie ofiar w zakresie przysługującym im praw - monitoring rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty - poradnictwo prawne - prowadzenie grup wsparcia dla ofiar przemocy - zapewnienie ofiarom przemocy miejsc w ośrodkach wsparcia - bezpłatna pomoc w formie psychologicznego, prawnego i rodzinnego - interwencja kryzysowa i wsparcie 	2016-2020 na bieżąco	<p>OPS, Zespół Interdyscyplinarny, Komisariat Policji, Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla Ofiar Przemocy, organizacje pozarządowe</p>

4	Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i pomaganiem w sytuacji jej wystąpienia	<ul style="list-style-type: none"> - uczestnictwo w szkoleniach, warsztatach, konferencjach w celu podniesienia umiejętności pracy z ofiarami i sprawcami przemocy - szkolenia dla pracowników socjalnych w zakresie przeciwdziałania i zwalczania przemocy w rodzinie - organizowanie wspólnych spotkań pracowników różnych instytucji w celu poznania własnych kompetencji, usprawnienia systemu przepływu informacji 	2016-2020 na bieżąco	OPS, Zespół Interdyscyplinarny, Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla Ofiar Przemocy, Środowiskowy Klub Wsparcia dla Dzieci i ich Rodzin
5	Współpraca różnych instytucji w celu ograniczenia skutków występowania przemocy	<ul style="list-style-type: none"> - budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, poprzez współpracę instytucji do tego powołanych - organizowanie spotkań w celu wymiany doświadczeń i dobrych praktyk pomiędzy pracownikami różnych instytucji - udział w pracach grup roboczych - wypracowanie jednolitych standardów zasad współpracy w zakresie lokalnych służb i instytucji na rzecz spójnych i skutecznych działań - opracowanie i realizacja wspólnych programów terapeutycznych dla ofiar przemocy - stworzenie bazy danych o instytucjach świadczących pomoc ofiarom przemocy i ich rodzinom - współpraca z organizacjami pozarządowymi 	2016-2020 na bieżąco	OPS, Zespół Interdyscyplinarny, Komisariat Policji, Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla Ofiar Przemocy, placówki oświaty, placówki ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe
6	Zwiększenie skuteczności działań	<ul style="list-style-type: none"> - izolowanie sprawców od ofiar - kierowanie wniosków do 	2016-2020 na bieżąco	OPS, Zespół

	interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	Sądu o przymusowe leczenie odwykowe przez sprawców przemocy w rodzinie - realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy - udzielanie wsparcia indywidualnego sprawcom przemocy	Interdyscyplinarny, Komisariat Policji, kuratorzy sądowi
--	---	--	--

4. Realizatorzy i beneficjenci programu

W realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie będą współpracować następujące podmioty:

- Burmistrz Miasta Milanówka
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Milanówku
- Komisariat Policji w Milanówku
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Placówki oświatowe
- Placówki ochrony zdrowia
- Straż Miejska
- Kuratorzy Sądowi
- Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla Ofiar przemocy w rodzinie
- Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin
- Środowiskowy Klub Wsparcia dla Dzieci i ich Rodzin „Milanowski Promyk”
- Organizacje pozarządowe

Beneficjentami programu są:

- Ofiary przemocy w rodzinie
- Sprawcy przemocy w rodzinie
- Świadkowie przemocy w rodzinie
- Rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy

- Przedstawiciele instytucji, organizacji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy.

5. Źródła finansowania

Środki finansowe na realizację programu będą pochodziły w szczególności ze:

- Środków własnych: środki w budżecie OPS na realizację zadań przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz środki Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych;
- Dotacji z budżetu państwa;
- Funduszy unijnych.

6. Monitorowanie programu

Realizacja programu będzie systematycznie monitorowana. Monitoring będzie odbywać się w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań i rozwijanie programu w kolejnych latach. Za nadzór nad realizacją programu będzie odpowiedzialny Ośrodek Pomocy Społecznej w Milanówku. Kierownik OPS będzie przedstawiać Radzie Gminy sprawozdanie do 31 marca każdego roku zawierające dane zgromadzone w procesie ewaluacji i monitorowania oraz ewentualne propozycje zmiany zaplanowanych działań, sposobu ich realizacji oraz uwagi dotyczące funkcjonowania programu.